

Rapport

Verzoekschrift van Amnesty International en Vluchtelingen Werk Nederland te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van de Koninklijke Marechaussee en de Immigratie- en Naturalisatiedienst te Schiphol. Bestuursorganen: de minister van Defensie. de minister van Justitie

Datum: 2 juli 2010

Rapportnummer: 2010/188

Klacht

Verzoekers klagen er over dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de Koninklijke Marechaussee:

een Afghaan, die op 27 november 2008 in de transitruimte op de luchthaven Schiphol verbleef niet of niet voldoende in de gelegenheid hebben gesteld om een asielverzoek in te dienen;

hiermee voorbij zijn gegaan aan het nadrukkelijke verzoek van Amnesty International om de Afghaan toe te laten tot de asielprocedure.

Beoordeling

ALGEMEEN

1. De heer S., afkomstig uit Afghanistan, zocht in oktober 2002 asiel in Zweden. Ruim vijf jaar later is hij uitgeprocedeerd en Zweden uitgezet. Geëscorteerd door drie Zweedse politiebeambten reisde hij op 27 november 2008 met het vliegtuig van 09.50 uur uit Stockholm. Na een transitstop van bijna drie uur op Schiphol zou het gezelschap om 14.45 uur via Dubai doorvliegen naar Kabul.

2. Direct nadat het vliegtuig uit Stockholm was vertrokken, nam de Zweedse gemachtigde van de heer S. telefonisch contact op met de Nederlandse sectie van AI in Amsterdam. Zij deelde AI mee dat de Zweedse overheid belangrijke aspecten uit het asielrelaas van de heer S. over het hoofd had gezien. S. was door de Zweedse autoriteiten gedwongen uitgezet naar Afghanistan terwijl hij, volgens de gemachtigde, in dat land juist te vrezen had voor vervolging. De gemachtigde liet weten dat S. om die reden van plan was om tijdens de transit op Schiphol asiel aan te vragen bij de Nederlandse autoriteiten. De gemachtigde verzocht AI om hem daarbij zo nodig te ondersteunen en alvast de autoriteiten op Schiphol te informeren. Om de urgentie van de zaak aan te geven stuurde de gemachtigde AI per e-mail de petitie toe die zij, uit protest tegen de gedwongen uitzetting van de heer S. uit Zweden, had ingediend bij het HRC van de Verenigde Naties.

3. Op grond van de mededelingen van de Zweedse gemachtigde heeft AI besloten te interveniëren opdat de heer S. tijdens zijn transitverblijf op Schiphol een asielaanvraag zou kunnen indienen. Vervolgens heeft de Nederlandse sectie, mede naar aanleiding van de petitie aan de HRC, contact gehad met het Internationale Secretariaat van AI in Londen. Het hoofdkantoor in Londen bevestigde dat de heer S. bij terugkeer naar Afghanistan gevaar zou lopen. AI heeft bij de interventie voor S. de hulp ingeschakeld van Vluchtelingenwerk Nederland (VW).

4. Enkele jaren eerder was een dergelijke interventie van AI bij de KMar mislukt. Dat was op 19 januari 2005 toen een uitgeprocedeerde Syriër de Verenigde Staten was uitgezet en via Nederland werd teruggebracht naar zijn land van herkomst. Geëscorteerd door twee Amerikaanse beambten zou hij na een korte transitstop op Schiphol doorvliegen naar Damascus. AI is er toen niet in geslaagd om tijdig contact te krijgen met de KMar op Schiphol. De betreffende Syriër is toen direct bij aankomst in Damascus door de Syrische autoriteiten gearresteerd. Na maandenlange geïsoleerde detentie is hij ter dood veroordeeld. Deze straf is uiteindelijk niet geëffectueerd, het vonnis is later omgezet in een gevangenisstraf van 12 jaar.

5. AI heeft destijds na de mislukte interventie voor de Syriër bij de Koninklijke Marechaussee (KMar) geklaagd over de gang van zaken. Hoewel de bevelhebber van de KMar de klacht ongegrond achtte liet hij weten de gang van zaken wel te betreuren. Ter voorkoming van dergelijke situaties in de toekomst heeft de KMar daarom toen besloten voorzieningen te treffen.

6. Naar aanleiding van de nasleep van de mislukte interventie van AI in januari 2005 zijn er in februari 2005 en het jaar daarop in maart 2006 Kamervragen gesteld aan de minister van Defensie. De minister liet in antwoord hierop weten dat in een aangepaste werkwijze van de Hoofden Doorlaatpost van de KMar is vastgelegd hoe gehandeld moet worden als een maatschappelijke organisatie aangeeft dat het noodzakelijk is dat een transport-deportee op Schiphol asiel aanvraagt. De minister deelde de Tweede Kamer hierover het volgende mee:

“Inmiddels is de werkwijze van de Hoofden Doorlaatpost naar aanleiding van deze zaak als volgt aangepast. Indien er via een maatschappelijke organisatie asiel wordt aangevraagd voor een passagier, welke soms nog moet aankomen, dan dient dit direct te worden doorgegeven aan de IND. Dit bericht dient, samen met de beslissing van de IND, inhoudende 'hoe te handelen', te worden vastgelegd in het daarvoor bestemde bedrijfsprocessensysteem. Daarmee wordt het opnemen van contact met de IND en de beslissing van de IND geborgd in het betreffende bedrijfsproces.”

Op de vraag naar de garanties om het recht om asiel aan te vragen in de transitzone van Schiphol te waarborgen, antwoordde de minister als volgt:

“Zoals vastgelegd in de Vreemdelingencirculaire 2000 bestaat voor iedere passagier te allen tijde de mogelijkheid zich in de transitzone te wenden tot een ambtenaar die is belast met grensbewaking en asiel aan te vragen. Vervolgens zal betrokkene onmiddellijk in de asielprocedure worden opgenomen.”

7. Voordat AI en VW op 27 november 2008 intervierden voor de heer S., hebben zij één maal eerder gebruik gemaakt van de in 2005 aangepaste werkwijze. Dat was bij de interventie op 14 mei 2008 voor een uitgeprocedeerde Libische asielzoeker die Zweden

was uitgezet. Na een korte transitstop op Schiphol zou hij vervolgens doorvliegen naar Libië. Omdat hij in zijn land van herkomst mogelijk gevaar liep te worden vervolgd, heeft AI geïntervenieerd. Die interventie is toen ternauwernood geslaagd. De Libiër was geëscorteerd door drie Zweedse beambten. Hij is toen, met de Zweedse escorts, uit het reeds voor vertrek naar Libië klaarstaande vliegtuig gehaald. De Libiër is vervolgens naar de IND gebracht voor het indienen van een asielaanvraag. De beambten die hem escorteerden zijn onverrichter zake terug gegaan naar Zweden. Enige tijd later is de Libiër in het kader van de Dublinverordening weer overgedragen aan Zweden, alwaar hij nu nog in procedure is.

8. De Afghaanse heer S. is ruim vijf maanden later ook uit Zweden gezet. In het kader van de interventie voor S. hebben AI en VW contact opgenomen met hun contactpersonen van de KMar en de IND op Schiphol. De KMar en de IND zijn, nog voor de aankomst van S. op Schiphol, zowel telefonisch als per fax en e-mail geïnformeerd over zijn plan om bij de Nederlandse autoriteiten asiel aan te vragen. In de fax die om 10.50 uur aan het Hoofd Doorlaatpost van de KMar is gestuurd deelde AI het volgende mee:

“(…) Hierbij wil ik u informeren over het feit dat de heer S. (...) vandaag door Zweden is uitgezet naar Afghanistan via Amsterdam. Hij is om 9.50 uur (...) vanuit Stockholm naar Amsterdam vertrokken waar hij om 12.00 uur zal aankomen. Hij zal vervolgens (...) om 14.45 uur naar Dubai vliegen. Amnesty International is van mening dat deze meneer gevaar loopt voor zijn leven en vrijheid als hij wordt teruggestuurd naar Afghanistan. Daarom verzoeken wij u hem de mogelijkheid te bieden om een asielverzoek in te dienen bij zijn aankomst op Schiphol. (...)”

9. In reactie op de telefonische mededelingen van AI en VW liet zowel de KMar als de IND weten dat het zogenaamde interstatelijke vertrouwensbeginsel in principe verhindert dat Nederland de asielaanvraag van de heer S. zelf in behandeling zou nemen. Hij kon wel in Nederland een aanvraag indienen maar zou, in verband met de Dublinverordening, later weer worden overgedragen aan de autoriteiten in Zweden.

Aankomst op Schiphol

10. De heer S. werd geëscorteerd door drie Zweedse (politie)beambten. Bij aankomst op Schiphol is het gezelschap bij het vliegtuig opgewacht door medewerkers van de KMar die hen in een busje naar een ruimte brachten waar zij in afwachting van de vlucht naar Dubai konden verblijven. Uit een telefoonnotitie van AI blijkt dat S. van daaruit heeft gebeld met zijn Zweedse advocate.

“Om 12.35 uur laat de Zweedse advocate weten dat zij de betrokkene heeft gesproken. Hij is direct uit het vliegtuig met een auto naar een kamer gebracht waar hij twee uur zal moeten wachten op het vliegtuig naar Dubai. Hij zegt dat de Zweedse politie alles samen met de collega's in Nederland heeft geregeld, zodat hij geen kans zou krijgen om aan een

Nederlands persoon asiel te vragen. Hij weet niet precies waar de kamer is. (...)

De advocate laat weten dat UNHCR in Zweden op de hoogte is van de zaak en zij alle stukken hebben. Inmiddels horen wij van het IS (Internationaal Secretariaat, hoofdkantoor van AI in Londen; No.) dat hij gevaar zou lopen bij terugkeer naar Afghanistan (...).“

Aangespannen procedures

11. Omdat er geen bericht doorkwam over waar de heer S. zich op de luchthaven bevond, hebben medewerkers van VW op Schiphol de hulp ingeroepen van Raad van Rechtsbijstand. Omdat ook niet bekend was of de heer S. wel asiel kon aanvragen heeft de Raad van Rechtsbijstand besloten dat mevrouw mr. B., één van de advocaten die op Schiphol piketdienst had, dat in ieder geval ook namens hem zou doen. Om namens S. te kunnen optreden moest mevrouw mr. B. eerst worden gemachtigd door de Zweedse gemachtigde van de heer S. in Zweden. In het verslag van de Raad van Rechtsbijstand staat hierover onder meer het volgende:

“(...) Rond 13.00 uur komt een baliemedewerker van de RvR op het Aanmeldcentrum Schiphol binnen bij het zaaksoverleg, dat dagelijks plaatsvindt tussen de dienstdoende advocaten en, indien aanwezig, de juridisch coördinator en de documentalist. De baliemedewerker deelt mee dat Amnesty International belde dat er een Afghaanse asielzoeker, die een transit op Schiphol zou hebben tijdens zijn uitzetting van Zweden naar Afghanistan, hier asiel zou willen aanvragen. Ook vertelt de baliemedewerker dat Amnesty International erbij betrokken is. De aanwezige advocaten (...) overleggen wat er vanuit het aanmeldcentrum te doen valt om de Afghaanse man, de heer S.(...), te faciliteren bij zijn asielaanvraag en refoulement (zie Achtergrond, onder 1 en 2.) te voorkomen. Er wordt besloten dat mr. B. namens hem een asielaanvraag indient en dat de Zweedse advocate om een machtiging hiertoe wordt verzocht. (...) Tevens wordt besloten om een spoedvovo te verzoeken. De spoedvovo wordt telefonisch afgewezen. (...)”

De rechtbank heeft het met spoed ingediende verzoek om een voorlopige voorziening, de zogenaamde spoedvovo, per ommekeer telefonisch afgewezen omdat S. met zijn Zweedse escorts Nederland inmiddels had verlaten. Mevrouw mr. B. heeft daarom een nieuwe voorlopige voorziening aangevraagd met het doel de minister te verplichten de heer S. terug te geleiden naar Nederland opdat hij hier in de gelegenheid zou zijn de - door de Nederlandse gemachtigde ingediende - asielaanvraag nader toe te lichten en een beslissing daarop in Nederland af te wachten.

12. Het tweede verzoek om een voorlopige voorziening is behandeld door de rechtbank te Middelburg. Deze overwoog in de uitspraak van 9 december 2008 dat, uit de overgelegde stukken van AI en de Zweedse gemachtigde en uit de brief van 27 november 2008 van de Nederlandse gemachtigde aan de staatssecretaris, genoegzaam was gebleken dat de heer S. hier asiel wilde aanvragen. De rechtbank was daarom van mening dat S. daartoe

in de gelegenheid had moeten worden gesteld. Het feit dat hij daarna op grond van de Dublinverordening weer zou worden overgedragen aan Zweden deed daar volgens de rechtbank niet aan af:

“(...) Uit de stukken, in het bijzonder de brief van 27 november 2008 van de Zweedse advocaat van verzoeker aan de ‘lawyers of the Raad voor Rechtsbijstand at Schiphol Airport’ en de brief van dezelfde datum van de gemachtigde van verzoeker aan verweerder, blijkt genoegzaam dat verzoeker in Nederland asiel wilde aanvragen. Verzoeker had dan ook door verweerder in de gelegenheid moeten worden gesteld om een asielaanvraag in te dienen. Dat een door verzoeker in te dienen asielaanvraag had kunnen leiden tot een afwijzing op grond van de Dublinverordening en vervolgens tot terugverwijzing naar Zweden, doet daaraan niets af. (...) De voorzieningenrechter overweegt verder dat uit de stukken blijkt dat verzoeker op 27 november 2008 vanuit Stockholm op Schiphol is aangekomen en dat hij om 14:45 uur vanuit Schiphol zijn reis heeft vervolgd naar Dubai (...) Ten tijde van het aanhangig maken van het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening, per fax ingekomen bij de rechtbank op dezelfde datum om 14.54 uur, was verzoeker al vertrokken naar Dubai onder begeleiding van drie Zweedse escorts. Het verzoek om een voorlopige voorziening tegen de Nederlandse overheid, in de persoon van minister van Justitie, kan dan ook geen doel treffen, aangezien deze het niet in zijn macht heeft om verzoeker terug te geleiden naar Nederland.”

13. Mevrouw mr. B., de Nederlandse gemachtigde heeft later, in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman, in een telefoongesprek op 29 februari 2010, laten weten dat zij er destijds niet in was geslaagd te achterhalen waar de heer S. op Schiphol verbleef. Haar was meegedeeld dat ook het Hoofd van de Doorlaatpost van de KMar haar daar niet over kon informeren. Uit een faxbericht van 1 december 2008 van een adjudant onderofficier van het verwijdercentrum op Schiphol blijkt dat de heer S. tijdens de transitstop op Schiphol heeft verbleven in het verwijdercentrum op de luchthaven. KMar-medewerkers van het verwijdercentrum hebben daar contact met hem gehad. Volgens de adjudant had dit contact alleen betrekking op “huishoudelijke zaken” binnen het verwijdercentrum. Over een eventueel in te dienen asielverzoek zou niet zijn gesproken.

14. Uit een bericht van 15 december 2008 van de Zweedse gemachtigde blijkt dat de heer S. en de Zweedse escorts na het transit-verblijf op Schiphol, door de KMar naar het voor de vlucht naar Dubai gereedstaande vliegtuig zijn gereden. S. heeft toen, naar eigen zeggen, aan KMar-medewerkers te kennen gegeven dat hij wilde spreken met de “Dutch migration authorities”. Hij zou daarbij ook hebben verwezen naar het feit dat zijn zaak bekend was bij Al.

“As for what happened in Schiphol, he says that he was taken directly from the plane to a car, and transported by Dutch persons and the Swedish police officers to the criminal department of Schiphol (that is what he thought it was). He was taken to a room, where he

sat alone and from where he could speak to me when I called. He sat there for two hours waiting for the plane leaving for Dubai. He was then escorted directly from there, with a car, to the plane.

He says that in the car, he spoke to the Dutch persons from the (what he thought was) criminal department trying to tell them that he was in danger in Afghanistan and needed to speak to Dutch migration authorities and he says he at one point even mentioned Amnesty. (I did not quite find out if he said the word 'asylum' or not.) He says that both the Dutch persons and the Swedish police just responded that it was not possible, that all was arranged and he was taken to the room and then had to go to Afghanistan.

He stresses that it was useless, because it was all planned and they just responded that he was deported to Afghanistan.”

Klachtenprocedures

15. Uit onvrede over de gang van zaken hebben de directeurs van AI en VW (verder te noemen verzoekers) zich per brief van 19 december 2008 gewend tot de staatssecretaris van Justitie. Verzoekers hebben de staatssecretaris in die brief onder meer gewezen op het feit dat de rechtbank op 9 december 2008 had geoordeeld dat uit de diverse stukken genoegzaam was gebleken dat de heer S. op Schiphol asiel wilde aanvragen en dat de consequenties van de Dublinverordening, namelijk dat hij daarna zou worden overgedragen aan Zweden, daar niets aan afdeed. Verzoekers waren van mening dat de minister, mede in verband met de petitie van de Zweedse gemachtigde bij de HRC (zie hierboven onder 2), de heer S. zo spoedig mogelijk terug diende te geleiden naar Nederland.

16. Na diverse rappels van de kant van AI en VW reageerde de staatssecretaris uiteindelijk bij brief van 11 maart 2009. In reactie op de brief van 19 december 2008 liet zij aan verzoekers weten dat de heer S. tijdens het transitverblijf op Schiphol in de gelegenheid is geweest asiel aan te vragen maar dat hij die gelegenheid niet heeft benut. Om die reden zag de minister geen aanleiding om S. naar Nederland terug te geleiden.

“Op Schiphol is de heer S. via de transit en na een wachttijd van ruim twee uur op een aansluitende vlucht naar het Midden Oosten gestapt. Hij is daarbij door leden van de Koninklijke Marechaussee begeleid en is gedurende die periode meermalen in de gelegenheid geweest asiel aan te vragen. Desgevraagd hebben de betrokken medewerkers van de Koninklijke Marechaussee expliciet gemeld dat de heer S. gedurende de transit bij de Koninklijke Marechaussee niet te kennen heeft gegeven asiel aan te willen vragen. Ik zie geen aanleiding om de heer S. terug te geleiden naar Nederland.”

17. Naar aanleiding van de reactie van de staatssecretaris, dienden verzoekers bij brief van 7 mei 2009 een klacht in bij de Nationale ombudsman. Verzoekers klaagden er onder

meer over dat de staatssecretaris van Justitie het beginsel van *non-refoulement* niet had nageleefd en daardoor artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM; zie Achtergrond, onder 2.) had geschonden. Van *refoulement* is sprake wanneer een vreemdeling gedwongen een land wordt uitgezet naar een land waar hij het risico loopt te worden onderworpen aan foltering en aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen. Dit verbod geldt ook voor een derde land van waaruit de vreemdeling wordt doorgeleid. Verzoekers formuleerden het in hun brief aan de Nationale ombudsman als volgt:

“Het is immers een fundamenteel recht dat indien een vreemdeling die dat wenst en aangeeft in de gelegenheid dient te worden gesteld om daadwerkelijk toegang tot de asielprocedure te verkrijgen. Immers, door de Nederlandse autoriteiten dient te worden beoordeeld of de betrokken asielzoeker niet te vrezen zal hebben voor vervolging in het land van herkomst dan wel een reëel risico zal lopen op schending van artikel 3 EVRM (refoulementverboden). Ook indien Nederland de betrokken asielzoeker via een derde land terugstuurt naar een land waar hij te vrezen heeft voor vervolging of een reëel risico loopt op schending van artikel 3 EVRM maakt Nederland zich schuldig aan schending van de refoulementverboden. Tevens maakt Nederland zich schuldig aan schending van de refoulementverboden indien een derde land een asielzoeker via Nederland terugstuurt naar een land waar hij te vrezen heeft voor vervolging of een reëel risico loopt op schending van artikel 3 EVRM.”

18. Naar aanleiding van de klacht van verzoekers startte de Nationale ombudsman op 2 juli 2009 een schriftelijk onderzoek. In het kader van dit onderzoek is zowel de minister van Defensie als de staatssecretaris van Justitie verzocht op de klacht te reageren en aan te geven of zij aanleiding zagen tot het ondernemen van enigerlei maatregel of actie.

Reactie staatssecretaris mede namens de minister van Defensie

19. De staatssecretaris van Justitie liet, mede uit naam van de minister van Defensie, bij brief van 25 september 2009 weten dat zij de klacht op beide onderdelen ongegrond achtte. De staatssecretaris deelde mee dat het een ieder vrij staat om kenbaar te maken asiel te willen aanvragen maar dat de heer S. tijdens zijn verblijf niet heeft aangegeven een asielverzoek te willen indienen. Volgens de staatssecretaris heeft ook de KMar zich in deze zaak nauwgezet gehouden aan de bepalingen hierover in het Schengenhandboek.

“De KMar heeft zich in de zaak van de heer S. nauwgezet aan bovengenoemde bepalingen gehouden. Tijdens zijn transit op de luchthaven van Schiphol, is de heer S. begeleid door de KMar en hij is daarbij in de gelegenheid geweest persoonlijk een asielverzoek kenbaar te maken. Het ministerie van Defensie heeft aangegeven dat de medewerkers van de Brigade Vreemdelingenzaken (BVZ) van de KMar van te voren ervan op de hoogte waren gebracht dat de heer S. mogelijk een asielverzoek zou indienen. Voorts heeft BVZ aangegeven dat de heer S. tijdens zijn verblijf nimmer heeft aangegeven

een asielverzoek te willen indienen.”

Wederhoor verzoekers

20. In het kader van het wederhoor deelden verzoekers bij brief van 13 november 2009 aan de Nationale ombudsman mee dat zij het niet eens waren met de reactie van de staatssecretaris van Justitie op hun klacht. Zij waren onder meer van mening dat voor zover de heer S. al niet persoonlijk een asielaanvraag had ingediend, dit op 27 november 2008 in ieder geval schriftelijk namens hem is gedaan door zijn Nederlandse gemachtigde mevrouw mr. B. Voorts wezen verzoekers op het feit dat de staatssecretaris heeft verzuimd om inhoudelijk in te gaan op de uitspraak van 8 december 2008 van de rechtbank Middelburg. In die uitspraak had de rechtbank immers geoordeeld dat de heer S. op grond van de berichten van AI en VW in de gelegenheid had dienen te worden gesteld een asielaanvraag in te dienen, ongeacht of hij daarna op grond van de Dublinverordening weer zou worden overgedragen aan Zweden.

Verklaringen KMar-medewerkers in verwijdercentrum Schiphol

21. In het kader van het onderzoek hebben medewerkers van Bureau Nationale ombudsman op 9 maart 2010 een bezoek gebracht aan het verwijdercentrum op Schiphol, de plaats waar de heer S. tijdens de transit op 27 november 2008 heeft verbleven. Tijdens dit bezoek zijn twee van de drie bij de transit van S. betrokken medewerkers van de KMar gehoord: de adjudant van dienst, die destijds eindverantwoordelijk was in het verwijdercentrum, en de medewerker van de KMar die S. en de Zweedse escorts na de transit weer naar het vliegtuig heeft vervoerd. Met betrekking tot de gang van zaken tijdens het transitverblijf van S. op Schiphol verwees de adjudant onder meer naar het mutatierapport dat hij hierover op 27 november 2008 had opgesteld:

"Heden omstreeks 10.00 uur werd ik benaderd door Hfd-Dlp (Hoofd Doorlaatpost van de KMar; No.). Hij deelde mee dat er een Afghaan onderweg was van Zweden naar Nederland. Deze was Zweden uitgezet en zou in Nederland transiteren op zijn doorvlucht naar Afghanistan. Hfd-Dlp deelde mee benaderd te zijn door Amnesty International met de vraag op deze persoon in Nederland asiel zou kunnen aanvragen. Ik heb eerst gecontroleerd of de door de Hfd-Dlp genoemde persoon S. (...) op onze lijst met transport-deportees was vermeld. Dit bleek zo te zijn, hij was vergezeld door escorts. Hierop heb ik Hfd-Dlp medegedeeld dat deze persoon door medewerkers van het Verwijdercentrum zou worden opgehaald, ondergebracht en naar de volgende vlucht gebracht zou worden. Voorts heb ik hem medegedeeld dat deze persoon te allen tijde een asielverzoek zou kunnen indienen. Hij zou dan niet op een doorvlucht worden gezet maar worden overgedragen aan de IND. Ik heb wel aangegeven dat deze persoon ZELF dit verzoek zou moeten doen. De KMar zou hem niet vragen of hij dit wilde. Hfd-Dlp zou Amnesty International zodanig informeren. Omstreeks 11.30 uur werd ik gebeld door (...) van de IND Schiphol. Hij stelde dezelfde vragen. Ik heb hem dezelfde antwoorden

gegeven. De genoemde vreemdeling is met zijn escorts opgehaald bij de vlucht uit Stockholm. De vreemdeling was rustig. In het Verwijdercentrum is de vreemdeling geplaatst in de wachtruimte, de escorts hebben verbleven in de koffiekamer. De vreemdeling is constant onder camera toezicht geweest. Omstreeks 13.45 uur is de vreemdeling met de escorts aan boord gebracht van de KLM-vlucht naar Dubai. Gedurende zijn verblijf in het Verwijdercentrum en tijdens alle contacten met leden van de KMar heeft de vreemdeling NIMMER aangegeven een asielverzoek te willen indienen.”

22. Volgens de adjudant van de KMar in het verwijdercentrum komen er gemiddeld per week tussen de vijftien tot dertig transit-deportees op Schiphol aan. Vreemdelingen die, overal vandaan, via Nederland worden uitgezet naar een ander land. Een deel van hen, ongeveer 20% is geëscorteerd. Schiphol ligt op een doorvliegroute waardoor transitstops op Schiphol veelvuldig voorkomen. Zweden is één van de landen die bij de uitzetting van vreemdelingen met grote regelmaat gebruik maakt van de transitfaciliteiten in het verwijdercentrum op Schiphol. De transit van S. was, volgens de adjudant van dienst, voor de KMar niet bijzonder. Wel bijzonder was het feit dat het Hoofd Doorlaatpost en later de IND hem hier speciaal telefonisch over hadden benaderd. De adjudant deelde desgevraagd mee dat hij er niet van op de hoogte was geweest dat een advocaat namens S. een asielaanvraag had ingediend.

23. De adjudant van de KMar deelde desgevraagd mee niet bekend te zijn met de eerdere interventies van AI en VW in 2005 en 2008. Het feit dat een transit-deportee destijds in 2008 op Schiphol uit een al voor vertrek gereedstaand vliegtuig is gehaald om bij de IND een asielaanvraag in te kunnen dienen, verbaasde hem echter niet. Dat is volgens hem een standaard procedure als iemand op het laatste moment nog om asiel vraagt. In dergelijke gevallen wordt de vlucht van die persoon geannuleerd. De escorts gaan dan onverrichter zake weer naar huis en de asielzoeker wordt overgedragen aan de IND. Bij uitzettingen uit Schengenlanden wordt de asielzoeker in het kader van de Dublinverordening, na indiening van de aanvraag bij de IND, in principe weer overgedragen aan het land waar hij eerder in procedure is geweest.

24. Op de vraag of, hoe en wanneer S. in de gelegenheid was geweest om een asielaanvraag in te dienen, deelde de adjudant mee dat S. dit gedurende de gehele transitperiode had kunnen doen. S. verbleef tijdens de transit op Schiphol in een van de zogenaamde ophoudruimtes, een cel van waaruit hij met behulp van de daar aanwezige bel en intercom contact kon maken met KMar-medewerkers. In de ophoudruimtes zijn geen telefoontoestellen aanwezig. Het telefoongesprek van S. met zijn Zweedse advocate moet dan ook gevoerd zijn met zijn eigen GSM. De transit-deportees staan tijdens hun verblijf in de ophoudruimte onder permanent cameratoezicht door de KMar. De beelden worden niet opgenomen. De adjudant deelde mee dat het transitverblijf van de heer S. rustig is verlopen. S. was bij aankomst op Schiphol niet geboeid en heeft zich nergens tegen verzet. Tijdens de transit verbleven de Zweedse escorts in een van de aangrenzende ruimtes: in de koffiekamer van de KMar of in de speciaal voor escorts

ingerichte relaxkamer.

25. De KMar-medewerker die de heer S. destijds na het transitverblijf weer in een busje naar het vliegtuig heeft gereden ontkende dat de heer S. tijdens het vervoer naar het vliegtuig heeft gevraagd hem in contact te brengen met Nederlandse migratie-autoriteiten. Uit het onderzoek ter plaatse bleek dat er in de busjes, waarin het vervoer van de KMar plaatsvindt, twee gescheiden compartimenten zijn. Het ene compartiment is voor de chauffeur en een eventuele meerrijder. Achter plexiglas is in een ander compartiment plaats voor de deportee en de eventuele escorts. De plexiglas scheidingswand heeft alleen spreekgaten. Voor goede verstaanbaarheid met de chauffeur is daardoor wel enig stemvolume nodig.

Actuele situatie van de heer S.

26. Nadat op 27 november 2008 was gebleken dat de heer S. toch onderweg was naar Afghanistan hebben AI en VW contact opgenomen met de vertegenwoordiging van het Hoge Commissariaat van de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) in Den Haag. De UNHCR in Den Haag heeft hierop direct collega's van de UNHCR in Afghanistan geïnformeerd en verzocht de aankomst van S. te monitoren. De heer S. heeft na zijn aankomst in Kabul telefonisch contact gehad met de UNHCR en een afspraak gemaakt. S. is echter niet op de afspraak verschenen. AI en VW hebben via de Zweedse gemachtigde vernomen dat S. soms in Pakistan verblijft. Wanneer hij in Afghanistan is verblijft hij daar nooit op een vaste plek.

27. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Dit vereiste geldt ook bij de doorgeleiding van een vreemdeling die vanuit een derde land wordt uitgezet naar een land waar hij het risico loopt te worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen. In een dergelijke situatie heeft de overheid van het land waar de vreemdeling in transit verblijft, de verplichting om tijdens dat tijdelijke verblijf van de vreemdeling de werking van grondrechten te waarborgen. In het geval van de heer S. gold die verplichting in het bijzonder voor het door verzoekers geïnformeerde Hoofd Doorlaatpost van de KMar en de IND op Schiphol.

28. Artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag bevat het verbod op *refoulement*, dat wil zeggen het verbod aan de verdragsstaten om vluchtelingen uit te zetten of terug te geleiden naar landen waar zij vervolging vrezen (zie Achtergrond, onder 1.). Het verbod op *refoulement*, ofwel het beginsel van *non-refoulement*, vloeit ook voort uit artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM; zie Achtergrond, onder 2.). Hierin is bepaald dat niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen. Artikel 3 EVRM vormt in de West-Europese rechtspraak het toetsingskader bij het voornemen tot uitzetting van vreemdelingen. Artikel 3 EVRM is zowel relevant voor

het Europese land dat zelf de uitzetting initieert als ook voor het Europese land dat door middel van het bieden van transitfaciliteiten indirect meewerkt aan de gedwongen uitzetting door een derde land.

29. Verzoekers, de directeuren van AI en VW, hebben geprobeerd te voorkomen dat de Afghaanse heer S. zou worden uitgezet naar Afghanistan. S. had in Zweden asiel aangevraagd en was na het doorlopen van de procedure Zweden uitgezet. Volgens de informatie van verzoekers hadden de Zweedse autoriteiten belangrijke aspecten uit het asielrelaas van S. over het hoofd gezien. S. kwam op 27 november 2008 om 12.00 uur op Schiphol aan. Enkele uren later, om 14.45 uur, zou hij via Dubai doervliegen naar Kabul. AI was er via de gemachtigde van S. in Zweden over geïnformeerd dat S. het voornemen had om tijdens zijn verblijf op Schiphol asiel aan te vragen bij de Nederlandse autoriteiten. Ter onderbouwing van het asielrelaas van S. had de Zweedse gemachtigde aan AI de petitie doorgestuurd die zij over de situatie van S. had ingediend bij de HRC van de Verenigde Naties. Naar aanleiding van de inhoud van die petitie was vanuit het hoofdkantoor van AI in Londen besloten om in deze zaak te interveniëren. De Nederlandse sectie was daarom verzocht het nodige te doen opdat S. tijdens zijn transitverblijf op Schiphol een asielaanvraag zou kunnen indienen. AI heeft bij de interventie voor de heer S. de hulp ingeroepen van VW.

30. De adjudant van dienst van de KMar in het verwijdercentrum en de KMar-medewerker die S. en de Zweedse escorts heeft vervoerd, hebben beiden op overtuigende wijze aan de Nationale ombudsman aannemelijk gemaakt dat S. aan hen geen enkel signaal heeft afgegeven dat wees op het willen indienen van een asielaanvraag. Als hij dat wel had gedaan dan was, volgens de adjudant, zoals te doen gebruikelijk, zijn vlucht geannuleerd en was hij overgedragen aan de IND. Het feit dat in dat geval de drie Zweedse escorts dan weer onverrichter zake naar Zweden moesten vertrekken maakte volgens de adjudant van dienst geen verschil. Dergelijke situaties horen volgens de adjudant bij het escorteren van vreemdelingen.

31. Hoewel S. niet zelf om asiel heeft gevraagd, hebben verzoekers wel heel nadrukkelijk zijn wens daartoe kenbaar gemaakt aan de daarvoor verantwoordelijke autoriteiten op Schiphol. Zij hebben daarbij gehandeld volgens de werkwijze die door de IND en de Hoofden Doorlaatpost van de KMar was opgesteld naar aanleiding van een mislukte interventie in januari 2005 (zie onder 4 t/m 6). Deze werkwijze is later in antwoord op Kamervragen aan de minister van Defensie nog eens bevestigd in het parlement. Verzoekers hebben op 27 november 2008, nog voor de aankomst van S. op Schiphol, zowel telefonisch als per fax en e-mail bij het Hoofd Doorlaatpost van de KMar en de IND onder de aandacht gebracht dat S. redenen had te vrezen voor vervolging bij uitzetting naar Afghanistan. Hierop is aan verzoekers te kennen gegeven dat de eventuele asielaanvraag van S. op Schiphol weinig kans van slagen had. Immers op grond van de het Dublinverordening en het hieruit voortvloeiende interstatelijk vertrouwensbeginsel zou de heer S. dan daarna weer worden overgedragen aan Zweden. Omdat de

Dublinverordening een asielaanvraag van S. op Schiphol niet in de weg stond, hadden verzoekers er aanvankelijk vertrouwen in dat het Hoofd Doorlaatpost van de KMar en de IND de nodige maatregelen zouden treffen om S. in staat te stellen op Schiphol zijn aanvraag te doen. Toen in het korte tijdsbestek echter duidelijk werd dat de in 2005 gemaakte werkafspraken niet werden nagekomen, hebben verzoekers de piketdienst van de Raad van Rechtsbijstand op Schiphol ingeschakeld.

32. Op het moment dat S. nog op Schiphol verbleef heeft een advocate van de piketdienst namens S. bij de IND een asielaanvraag ingediend. Zij was hiertoe gemachtigd door de gemachtigde van S. in Zweden. De IND heeft deze aanvraag niet in behandeling genomen. De advocate heeft hierop met spoed bij de rechtbank een verzoek ingediend voor een voorlopige voorziening. Dit verzoek is telefonisch afgewezen omdat de heer S. toen inmiddels al uit Nederland was vertrokken. Later heeft de rechtbank Middelburg zich over de zaak gebogen. De rechtbank overwoog in de uitspraak van 9 december 2008 onder meer dat uit de door verzoekers overgelegde stukken genoegzaam was gebleken dat S. hier asiel had willen aanvragen. Volgens de rechtbank had de IND de heer S. dan ook in de gelegenheid moeten stellen om een asielaanvraag in te dienen. Dat een door verzoeker in te dienen asielaanvraag had kunnen leiden tot een afwijzing op grond van de Dublinverordening en vervolgens tot terugverwijzing naar Zweden deed daar volgens de rechtbank niets aan af.

33. In reactie op de klacht heeft de staatssecretaris van Justitie laten weten dat zij de klacht van verzoekers ongegrond achtte omdat S. tijdens de transit op Schiphol niet zelf om asiel heeft gevraagd. Volgens de staatssecretaris was hij daartoe in de gelegenheid geweest en waren ook de medewerkers van de KMar in het verwijdercentrum ervan op de hoogte dat hij dat eventueel zou doen. De adjudant van dienst was hierover telefonisch geïnformeerd door het Hoofd Doorlaatpost. Uit het rapport van de adjudant van het verwijdercentrum blijkt dat het Hoofd Doorlaatpost en de IND hem op 27 november 2008 telefonisch hebben gevraagd wat de gang van zaken was wanneer S. op Schiphol asiel zou aanvragen. De adjudant heeft hierop de dan gebruikelijke gang van zaken toegelicht en hieraan toegevoegd dat het niet gebruikelijk is dat KMar-medewerkers in het verwijdercentrum aan een transit-deportee vragen of zij een asielaanvraag willen indienen. S. moest dat dan zélf aan hen kenbaar maken. Op grond van de bepalingen uit onder meer de Vreemdelingencirculaire zou S. dan worden overgedragen aan de IND.

34. Met de vraag aan de adjudant over de gebruikelijke gang van zaken bij een asielerzoek van een transit-deportee hebben het Hoofd Doorlaatpost en de IND gevraagd naar de bekende weg. Uit niets kan worden opgemaakt dat zij zich verder nog voor deze zaak hebben ingespannen. Hieruit moet worden geconcludeerd dat zij het nadrukkelijke verzoek van verzoekers om S. in de gelegenheid te stellen een asielerzoek in te dienen vrijwel hebben genegeerd. Bij dat verzoek ging het immers om het leveren van een inspanning die verder reikte dan het louter passief opvolgen van de wettelijke voorschriften. Voor een interventie als in het geval van S. is immers in 2005 een werkwijze

ontwikkeld, die in 2006 is bevestigd in de Tweede Kamer. Volgens deze werkwijze moeten aanvragen die zijn ingediend door maatschappelijke organisaties worden doorgeleid opdat er zorg voor wordt gedragen dat de transit-deportee in contact kan komen met de IND. De KMar, in dit geval het Hoofd Doorlaatpost van de KMar, had er zorg voor moeten dragen dat S. in contact kon komen met de IND. Daarnaast had de IND er op toe moeten zien dat S. die gelegenheid ook daadwerkelijk werd geboden.

35. Hoewel de interventie van verzoekers op zichzelf voldoende had moeten zijn om het Hoofd Doorlaatpost en de IND op Schiphol ertoe te bewegen S. daadwerkelijk in staat te stellen een asielaanvraag in te dienen, is er daarnaast ook nog een asielaanvraag ingediend door de Nederlandse gemachtigde van S. De IND heeft die asielaanvraag niet in behandeling genomen.

36. Het Hoofd Doorlaatpost van de KMar en de IND op Schiphol hebben de signalen van verzoekers en van de Nederlandse gemachtigde van S. genegeerd. Zij zijn daarbij voorbij gegaan aan de in 2005 aangepaste werkwijze over hoe te handelen als een maatschappelijke organisatie aangeeft dat het noodzakelijk is dat een transit-deportee op Schiphol asiel aanvraagt. Hiermee hebben zij, uit naam van de minister van Defensie en de staatssecretaris van Justitie, bewust het risico genomen van schending van het in artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag en in artikel 3 EVRM gewaarborgde verbod op refoulement.

De onderzochte gedragingen zijn niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Koninklijke Marechaussee en de Immigratie- en Naturalisatiedienst te Schiphol, is gegrond wegens schending van het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten dienen te worden gerespecteerd, in dit geval het in mensenrechtenverdragen vastgelegde beginsel van non-refoulement.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de minister van Defensie en de minister van Justitie in overweging om de in 2005 ontwikkelde werkwijze over de handelswijze bij asielaanvragen kenbaar gemaakt door maatschappelijke organisaties, voor een transit-deportee die soms nog moet aankomen, expliciet vast te leggen in een protocol. Ook geeft de Nationale ombudsman in overweging om in overleg met Amnesty International en Vluchtelingen Werk de werkwijze met betrekking tot interventies van deze organisaties zo te concretiseren dat een situatie als die in het geval van de heer S. zich in de toekomst niet meer kan voordoen.

slotbeschouwing

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft in 1948 de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens opgesteld. Hierin is onder meer bepaald dat een ieder het recht heeft om in een ander land asiel te zoeken en te genieten tegen vervolging. De uitoefening van dat recht is in de loop van de tijd uitgewerkt in nationale wetten en internationale verdragen. Sinds het Schengenverdrag van 1985 is het regel dat asielzoekers in slechts één verdragsland de asielprocedure doorlopen. Het land waar de vreemdeling het eerst heeft verbleven is verantwoordelijk voor een goed verloop van die procedure. Op grond van het zogenaamde interstatelijke vertrouwensbeginsel wordt er van uit gegaan dat dit land zorgvuldig onderzoekt of een vreemdeling gevaar loopt in zijn land van herkomst. Asielzoekers die na verblijf in het ene land, elders (opnieuw) asiel aanvragen, worden in principe teruggestuurd naar het land van eerste verblijf.

De heer S. had in Zweden de asielprocedure doorlopen. Hij was daar uitgeprocedeerd en werd, met een tussenstop in Nederland, teruggestuurd naar Afghanistan. Volgens zijn Zweedse advocate zou de heer S. bij terugkeer in zijn land van herkomst gevaar lopen. De advocate was van mening dat de Zweedse autoriteiten in de nogal gecompliceerde procedure van S. in Zweden belangrijke aspecten uit zijn asielrelaas over het hoofd hadden gezien. Toen bleek dat de uitzetting van S. uit Zweden toch werd doorgezet heeft de advocate een petitie ingediend bij de Mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties. Daarnaast heeft de advocate ook Amnesty International in Amsterdam ingeschakeld. Op grond van de inhoud van de petitie van de advocate heeft Amnesty International samen met Vluchtelingenwerk Nederland reden gezien te interveniëren om uitzetting van de heer S. naar Afghanistan te voorkomen.

Amnesty International intervenueert alleen als daar zwaarwegende redenen voor zijn. Daarom is er in 2005 door de IND en de Marechaussee een speciale werkwijze ontwikkeld waarmee recht kan worden gedaan aan een dergelijke interventie. Vóór de interventie voor de heer S. heeft Amnesty slechts één maal een beroep gedaan op deze werkwijze. Dergelijke interventies zijn dus heel uitzonderlijk. Het is daarom verbazend dat de IND en de Marechaussee de interventie voor S. niet serieus hebben genomen.

De interventie voor de heer S. had niet tot doel dat hem in Nederland asiel zou worden verleend maar om te voorkomen dat hij zou worden uitgezet naar het land waar hij gevaar liep. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het Vluchtelingenverdrag verbiedt verdragsstaten om iemand terug te sturen naar een land waar hij gevaar loopt te worden vervolgd. Dit zogenaamde refoulementverbod geldt ook voor staten waar tijdens de uitzetting een transitstop wordt gemaakt. Als in dat land bekend is dat de vreemdeling naar een land wordt gestuurd waar hij gevaar loopt, is dat (doorreis)land medeverantwoordelijk voor de mogelijke schending van het refoulementverbod. De IND en de Marechaussee op Schiphol hebben daarom door het negeren van de interventie en alle andere inspanningen van de diverse organisaties en

personen, het risico genomen dat Nederland zich schuldig maakte aan schending van het internationaal rechtelijk vastgelegde refoulementverbod.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 11 mei 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de directeuren van Amnesty International en Vluchtelingenwerk te Amsterdam, met een klacht over gedragingen van de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de Koninklijke Marechaussee te Schiphol.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de minister van Defensie en de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werden de minister van Defensie en de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de KMar, de IND en verzoekers de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De ministers van Justitie en Defensie deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reacties van verzoekers gaven aanleiding het verslag op enkele punten te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Brief van 26 januari 2005 van Hoofd Afdeling Vluchtelingen van AI aan de Afdeling Klachten van de KMar, district Schiphol, naar aanleiding van vergeefse poging van AI om te interveniëren bij verdere uitzetting door de VS van Syrische transit deportee vanaf Schiphol.

Stukken 2701 en 2702, Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006. Schriftelijke vragen van het Kamerlid Vos op 10 maart 2006 aan de minister van Defensie in verband met de Syrische transit deportee.

Brief van 3 augustus 2005 van de bevelhebber van de KMar aan de waarnemend directeur van AI in verband met de klacht van 26 januari 2005 over de vergeefse poging van AI om te interveniëren bij verdere uitzetting door de VS van Syrische transit deportee vanaf Schiphol.

Petitie van de Zweedse gemachtigde over de zaak van de heer S. uit Afghanistan aan de Mensenrechtencommissie van de VN te Geneve, 26 november 2008.

Aanvullende informatie van de Zweedse gemachtigde over de zaak van de heer S. uit Afghanistan aan de Mensenrechtencommissie van de VN te Geneve, 27 november 2008.
6) Faxbericht van 27 november 2008, verzonden om 10.50 uur, door een medewerker van AI aan het Hoofd Doorlaatpost KMar in verband met de aankomst om 12.00 van de heer S. op Schiphol.

Mutatierapport van 27 november 2008 van de adjudant van dienst van de KMar in het verwijdercentrum op Schiphol.

Diverse mailcorrespondentie van AI en VW, verzonden/ontvangen op of omtrent 27 november 2008.

Uitspraak van 9 december 2009 van de voorzieningenrechter van de rechtbank te Middelburg over de in de zaak van de heer S. uit Afghanistan aangespannen procedure. (AWB-nr. 08/41999)

Notitie naar aanleiding van een telefoongesprek op 15 december 2009 waarin de Zweedse advocate AI informeert over stand van zaken van de heer S. in Kabul en zijn waarneming van de gang van zaken op 27 november 2009 op Schiphol.

Brief van 19 december 2008 van de directeurs van AI en VW aan de minister van Justitie met een klacht over de gang van zaken op Schiphol in verband met de heer S. uit Afghanistan.

Rappelbrief van 10 februari 2009, van AI aan de minister van Justitie in verband met het uitblijven van een reactie op de brief van 19 december 2008 van AI.

Brief van 25 september 2009 van de minister van Justitie in reactie op de klacht van de directeurs van AI en VW over de gang van zaken op Schiphol in verband met de heer S. uit Afghanistan.

Brief van 7 mei 2009 van de directeurs van AI en VW aan de Nationale ombudsman met een klacht over de minister van Defensie en de minister van Justitie in verband met het niet toelaten tot de asielpcedure op 27 november 2008 van de heer S. uit Afghanistan.

Brieven van 20 oktober 2009 van de Nationale ombudsman aan de minister van Defensie en de minister van Justitie en de directeuren van AI en VW in verband met de opening van het schriftelijke onderzoek in verband met de klacht over de KMar en de IND over het niet toelaten tot de asielprocedure op 27 november 2008 van de Afghaanse transit deportee de heer S.

Brief van 25 september 2009 van de minister van Justitie waarin, mede namens de minister van Defensie, wordt gereageerd op het op 20 oktober 2009 geopende schriftelijke onderzoek naar de klacht van de directeuren van AI en VW over de KMar en de IND.

Reactie van 13 november 2009 van de directeur van AI, mede namens de directeur van VW, naar aanleiding van de brief van 25 september 2009 van de minister van Justitie.

Notitie van telefoongesprek op 28 februari 2010 van medewerker Bureau Nationale ombudsman met de Nederlandse gemachtigde van S., mevrouw mr. B.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Vluchtelingenverdrag, Verdrag van Geneve, 1951

Artikel 1

Definitie van de term vluchteling

A. Voor de toepassing van dit Verdrag geldt als “vluchteling” elke persoon

(...)

(2) Die (...) uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen (...).

(...)

Artikel 33

Verbod tot uitzetting of teruggeleiding (“refoulement”)

1. Geen der Verdragssluitende Staten zal, op welke wijze ook, een vluchteling uitzetten of teruggeleiden naar de grenzen van een grondgebied waar zijn leven of vrijheid bedreigd zou worden op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging. (...)

2. Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM)

Artikel 3

Niemand mag worden onderworpen aan foltering en aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen.

4

2009.04432

de Nationale ombudsman